

VATTEN – VÅRT ANSVAR

Så bidrar CEMENTA till hållbara
vattenlösningar på Gotland

2019 firar Cementas verksamhet i Slite 100 år. Cementa ser goda förutsättningar för att kunna verka på Gotland i mer än 100 år till. Cementa har i Slite en av Europas mest moderna och miljöanpassade cementfabriker som producerar två tredjedelar av den cement som används i Sverige varje år, totalt cirka 2 miljoner ton.

Cementas målsättning är att kunna fortsätta samexistera med människor och natur i ett hållbart samhälle i en levande bygd. På de platser där vi har verksamhet tar vi hänsyn till både miljö och människor.

När man tillverkar cement uppstår koldioxidutsläpp. Att minska dessa utsläpp är branschens största hållbarhetsutmaning. Cementas vision är att nå klimatneutralitet 2030.

Förutom klimatet, har Gotland en annan mycket angelägen hållbarhetsutmaning, av betydelse för såväl Cementa som alla andra som lever och verkar här. Tillgången till vatten.

Syftet med detta dokument är att berätta hur Cementa arbetar, vilka effekter verksamheten har på vattnet och hur Cementa kan bidra för att lösa Gotlands vattenutmaning.

Gotland behöver vatten

På Gotland bor närmare 60 000 personer¹⁾. Folkmängden ökar och förväntas fortsätta göra det med cirka 5 procent²⁾ under tioårsperioden 2018–2028.

Turismen är en av de viktigaste näringarna på Gotland och många har sina sommarboenden på Gotland. Under de mest intensiva sommarveckorna ökar befolkningen med minst det tiodubbla. Ungefär 600 000 personer besöker Gotland varje sommar³⁾.

Det är inte bara människor som bor, lever och jobbar på Gotland som behöver vatten. Av Gotlands yta på 3 166 km² är den största delen skogsmark (40 procent) och den näst största delen produktiv åker- och betesmark⁴⁾ (35 procent).

Förutom jordbruket behöver en rad andra verksamheter också vatten. Allt från vården för uppemot 600 000 personer under sommarveckorna, till servicenäringen och industrin. Cirka 27 000 personer förvärvsarbetar på Gotland. Region Gotland är största arbetsgivare och jordbruket är den näring som sysselsätter flest. Tillverkning, stenindustri och energi är de branscher som sysselsätter näst flest. Cementa är Gotlands sjätte största arbetsgivare och sysselsätter cirka 230 årsanställda. Om entreprenörer räknas in blir antalet runt 430 årsanställda vilket gör Cementa till Gotlands näst största arbetsgivare⁵⁾.

I Sverige använder varje individ i genomsnitt 51 m³ liter dricksvatten per år. Till detta tillkommer näringslivets vattenbehov. I hela Sverige är tillgången på dricksvatten sämst under sommaren eftersom nederbörd och nybildningen av grundvatten främst sker under hösten och vintern. För Gotland, vars geologiska förutsättningar att bilda grundvatten dessutom är svaga från början, innebär detta en stor utmaning eftersom befolkningmängden ökar kraftigt just under de torra sommarmånaderna.

- 60 000 åretruntboende på Gotland.
- 600 000 bor på, eller besöker, Gotland under sommarmånaderna.
- Gotlands dilemma: Grundvatten bildas på vintern, Gotlands geologiska förutsättningar för att bilda och lagra grundvatten är dåliga, dricksvattenbehovet är störst under sommaren.
- Cementa bidrar genom att skapa förutsättningar för att samla upp och lagra vatten.

¹⁾ <https://www.gotland.se/befolkningsstatistik>

²⁾ <https://www.gotland.se/103757>

³⁾ <http://www.guteinfo.com/?avd=250>

⁴⁾ <http://www.regionfakta.com/gotlands-lan/geografi/markanvandningen-i-lanet/>

⁵⁾ <https://www.gotland.se/64224>

En livsviktig men idag otillräcklig resurs

Gotlands vattenutmaning

Gotlands vattenutmaning beror framförallt på öns geologiska förutsättningar, i kombination med att vattenbehovet är störst under sommaren då grundvattenmagasinen inte fylls på.

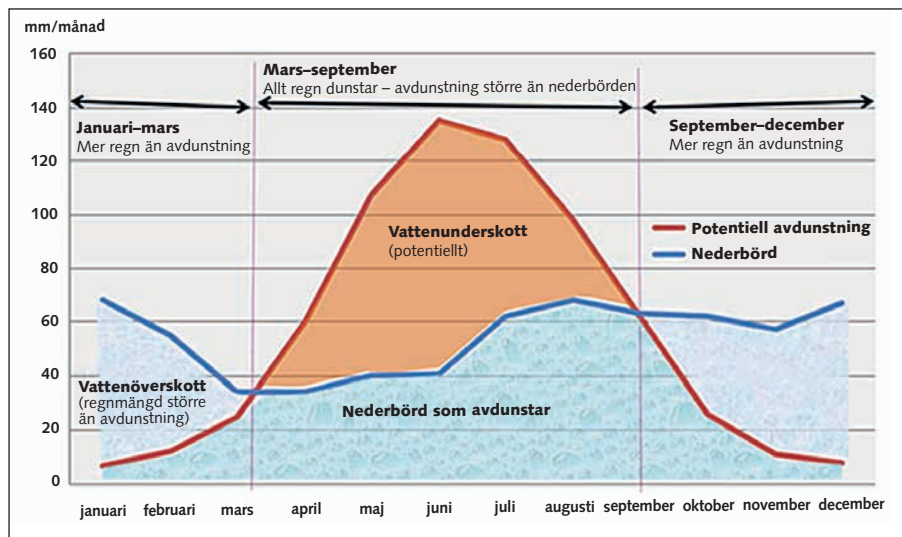
Oavsett väderförhållanden innebär avdunstning och vegetationens vattenupptag att nybildandet av grundvatten under sommaren är mycket begränsat. Tunna jordlager och en relativt tät berggrund gör också att en stor andel av nederbörden inte bildar nytt grundvatten utan rinner ut till Östersjön via vattendrag och diken.

Den volym vatten som finns kvar efter avrinning, avdunstning och upptag i växtlighet är den som finns tillgänglig för att bilda grundvatten. Grundvattenbildningen sker i huvudsak

under höst- och vintermånaderna då nederbörden är riklig och temperaturen är låg. Vatten fylls då på kontinuerligt medan avdunstning och upptag i växtlighet är låg.

Gotlands invånare och näringsliv får i dag sitt dricksvattenbehov tillfredsställt från Region Gotlands vattentäkter och från privata brunnar. 40 procent⁶⁾ av de gotländska hushållen har enskilt vatten, liksom många jordbruk och industrier också har egen vattenförsörjning. Cementa på Gotland använder 657 000 m³ vatten från egna ytvattenmagasin och cirka 30 000 m³ från det kommunala vattennätet. Från det senare har Cementa minskat sin förbrukning med 30 procent sedan 2016.

Variationen i grundvattentillgång januari–december⁷⁾

⁶⁾ <https://www.gotland.se/94272>

⁷⁾ <https://www.gotland.se/94272>

Regional variation i vattentillgång

Det är de geologiska förutsättningarna som gör att tillgången på dricksvatten skiljer sig åt mellan olika platser på Gotland. De områden som för närvarande har störst behov av att hitta nya grundvattentillgångar är södra och östra Gotland samt området kring Visby⁸⁾.

De regionala skillnaderna beror främst på skillnader i områdenas geologiska förmåga att bilda och magasinera grundvatten. För att stora mängder grundvatten ska kunna lagras krävs dels att jordtäcket vid markytan är tjockt och har förmåga att samla upp stora regnmängder, men också att berggrunden har förutsättningar att magasinera vatten. En rullstensås kan exempelvis magasinera betydligt mer vatten än en kalkberggrund, vilket på Gotland är den helt dominerande berggrundstypen⁹⁾.

På vissa delar av Gotland är vattenförsörjningen för närvarande relativt god, till de områdena hör framförallt mellersta och sydvästra Gotland. Vattentillgången i dessa områden kan även försörja andra delar av Gotland om de byggs samman via vattenledningsnätet vilket redan skett på vissa platser.

Ordlista

Grundvatten kallas det vatten som utgör den underjordiska delen av vattnets kretslopp i naturen. Det bildas genom att nederbörd mycket sakta tränger ner genom marken och sjunker neråt.

Ytvatten är det vatten som finns på jordens yta i sjöar, vattendrag, våtmarker och hav.

Råvatten är råvaran för att producera dricksvatten, det utgörs antingen av grundvatten eller ytvatten.

Dricksvatten produceras av råvatten i vattenverk. I vattenverken filtreras, renas och desinfekteras råvattnet och blir till sötvatten som sedan är avsett att drickas av människor.

⁸⁾ <https://www.gotland.se/>

⁹⁾ <https://www.gotland.se/94272>

Region Gotlands vattenstrategi

Region Gotland har antagit en regional vattenstrategi¹⁰⁾ för att trygga en hållbar försörjning av dricksvatten, med riktlinjer för hur arbetet ska styras för att nå ett definierat önskat läge år 2030. Strategin har utarbetats med utgångspunkt i Region Gotlands utvecklingsprogram, *Vision 2025*. Strategin är uppdelad på sex övergripande strategier varav tre har särskilt stor betydelse för Cementa. Dessa tre strategier är:

- Nr 2: Region Gotland ska verka för att Gotland har en robust försörjning av dricksvatten.
- Nr 3: Region Gotland, boende och verksamhetsutövare på Gotland ska ta hänsyn till klimatet och vårda recipienterna.
- Nr 4: Region Gotland, boende, besökare och verksamhetsutövare ska värna om Gotlands vattenresurser.

Med utgångspunkt i strategin, har Region Gotland också utvecklat en plan med åtgärder för att uppnå en hållbar VA-försörjning¹¹⁾ 2030. I VA-planen framgår bland annat att:

- Fårö, Visby och Valleviken är prioriterade områden för VA-utbyggnad.
- För Valleviken ska i första hand förutsättningarna utredas för att ansluta Valleviken och VA-planområden längs kusten till allmänna VA-anläggningar i Lärbro/Slite¹²⁾.
- En möjlighet kan vara att förstärka råvattentillgången i Lärbro/Slite med vatten från kalkindustrin¹³⁾.
- Det pågår diskussion med Cementa om att använda det vatten som i dag läns pumpas från bergtäkterna till allmän vattenförsörjning.

Delområden i Region Gotlands VA-strategi

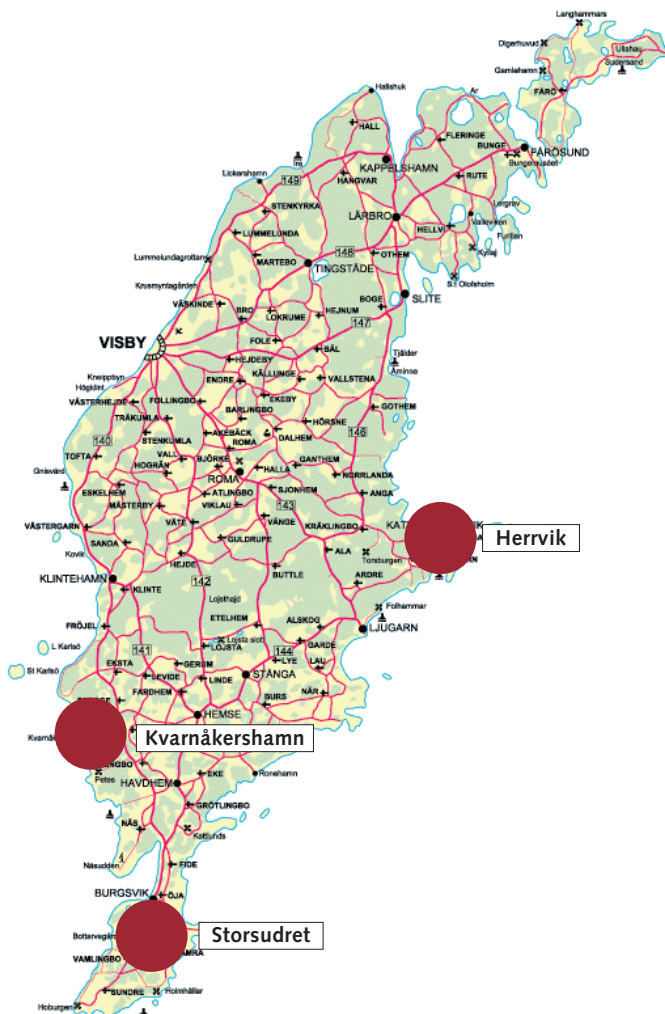
¹⁰⁾ <https://www.gotland.se/98818>

¹¹⁾ <https://www.gotland.se/102665>

¹²⁾ <https://www.gotland.se/102705>

¹³⁾ <https://www.gotland.se/102705>

Möjliga lösningar för Gotlands vattenförsörjning

För att kunna uppnå målet för vattenstrategin – att trygga en hållbar försörjning av dricksvatten, krävs också nya och kompletterande åtgärder. Några av de möjliga lösningar som diskuteras är:

- **Bygga samman befintliga vattenförsörjningssystem.** Genom att bygga samman vattenförsörjningssystemen minskar sårbarheten. När nederbörd och andra geologiska och hydrologiska faktorer påverkar vattentillgången positivt eller negativt på olika delar av Gotland, kan områden med god vattentillgång försörja områden med sämre vattentillgång. I dag är exempelvis Visbys vattenförsörjningssystem sammanbyggt med södra Gotlands¹⁴⁾, liksom att planering pågår för att bygga samman Slite/Lärbro med Vallevikens vattenförsörjning.
- **Minska vattenanvändningen.** På Gotland införs ofta bevattningsförbud under sommarmånaderna, 2019 infördes förbudet redan i april. Alla stora näringsidkare på Gotland har program för att minska vattenanvändningen, inklusive Cementa. Dessa åtgärder har effekt, exempelvis har vattenförbrukningen på Gotland minskat med totalt 13 procent mellan 2015 och 2017.¹⁵⁾
- **Hitta nya vattentäkter.** SGU, Sveriges Geologiska Undersökning, har genom att använda flygburna undersökningar i kombination med bland annat provborringar kunnat ta fram tredimensionella modeller av jordlager och berggrund, för att därigenom skapa en bild över var man kan hitta vatten och hur djupt saltvattnet ligger. Denna metod har identifierat flera nya områden för möjliga nya vattentäkter, varav en på Fårö som driftsattes redan 2016.¹⁶⁾
- **Avsaltning och rening av havsvatten på mekanisk väg.** Det här är en bra men energikrävande teknik, men kan i framtiden förhoppningsvis göras mer klimatsmart genom att använda solenergi. På Gotland är Herrvik sedan 2016 Sveriges första större bräcktavattenverk för dricksvattenproduktion. Under sommaren 2019 tas Kvarnåkershamn i drift, det blir Gotlands andra avsaltningsverk och norra Europas största. Kvarnåkershamn kommer producera upp till 7 500 m³ vatten per dygn.¹⁷⁾
- **Uppsamling av regnvatten** så att det i stället för att rinna ut i Östersjön via diken och åar, hålls kvar, sjunker ned och bildar grundvatten. Det här kan ske genom att exempelvis anlägga dammar ovan eller under jord, eller genom att täppa sprickor i berghållar för att fysiskt hindra avrinning till hav. På Storsudret på södra Gotland pågår ett storskaligt försök med denna metod.^{18) 19)}
- **Återvinning av avloppsvatten**, som till fyra femtedelar består av regnvatten. Redan i dag används renat avloppsvatten till bevattning på Gotländska åkrar, men teknik finns och används på andra platser i världen för att också rena avloppsvatten till dricksvatten. Tekniken är snarlik den som används för att avsalta havsvatten.²⁰⁾

¹⁴⁾ <https://www.gotland.se/100395>

¹⁵⁾ <https://www.gotland.se/97219>

¹⁶⁾ <https://www.sgu.se/om-sgu/nytt/exempel/uppdrag-hitta-vatten-pa-gotland/>

¹⁷⁾ <https://www.nyteknik.se/miljo/sa-ska-gotland-klara-vattenbristen-avsaltar-7500-kubikmeter-dricksvatten-6961828>

¹⁸⁾ <https://www.nyteknik.se/miljo/sodra-gotland-blir-modell-tre-steg-for-att-klara-vattenbristen-6921021>

¹⁹⁾ <https://www.extrakt.se/nytt-projekt-hoppas-losa-vattenbristen/>

²⁰⁾ <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/ost/gotlanningarnas-avloppsvatten-kan-bli-dricksvatten>

Cementas fabrik i Slite

Cementa 100 år i Slite – 100 år till?

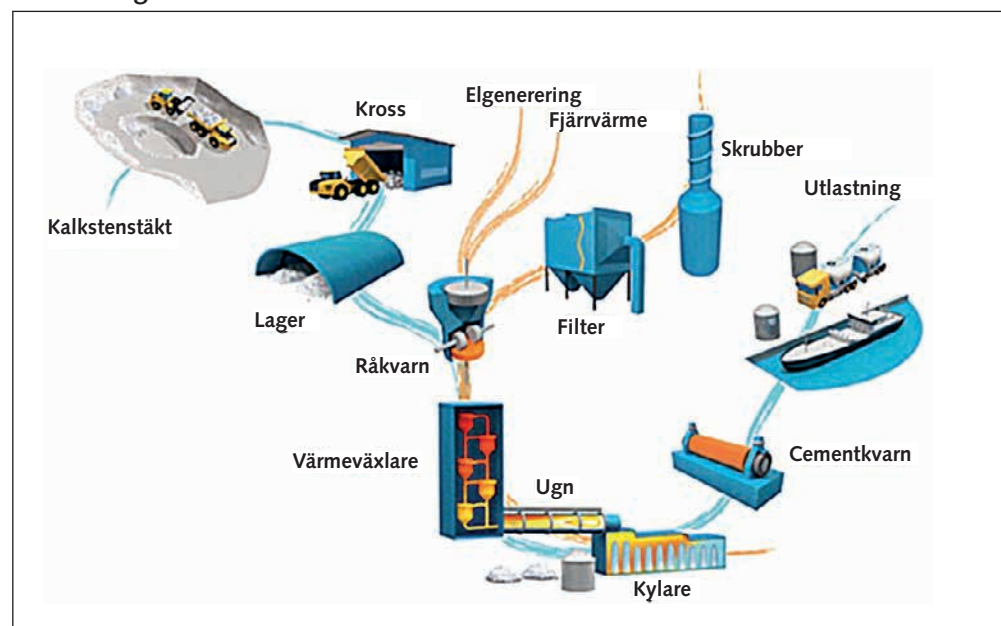
Cementa är ett av Sveriges största byggmaterialföretag och ingår i den globala byggmaterialkoncernen Heidelberg-Cement. Cementa grundades 1871, omsätter 2,2 miljarder SEK och har 355 medarbetare. I dag har Cementa tillverkning i Slite och Skövde, platser där det finns god tillgång på det för cementtillverkning viktiga råmaterialet kalksten.

2019 firar Cementas verksamhet i Slite 100 år. I Slite har Cementa i dag 230 årsanställda, inkluderas entreprenörer så sysselsätter verksamheten cirka 430 personer på årsbasis. Fabriken i Slite är en av Europas mest moderna och miljöanpassade cementfabriker. Här produceras två tredjedelar

av den cement som används i Sverige, cirka 2 miljoner ton per år. Fabriken genererar även stora mängder elenergi och fjärrvärme från den överskottsvärme som bildas i tillverkningen.²¹⁾

Cementa har idag tillstånd att bryta kalksten i Slite fram till 2021. I den del som benämns *Västra brottet* finns kalksten kvar att bryta i ungefär tio år till. I tåkten *File Hajdar*, finns goda förutsättningar att förse cementtillverkningen med råmaterial i mer än 100 år framåt i tiden. Cementa har lämnat in en ny tåktansökan om förlängt och utökat brytningstillstånd för perioden 2021–2041.

Tillverkning av cement

²¹⁾ <https://www.cementa.se/sv/slite>, <https://www.cementa.se/sv/cementas-historia>

Cementas verksamhet i Slite 2021–2041

Förutsatt att Cementa får ett förlängt och utökat brytnings-tillstånd i File Hajdar och Västra brottet, kommer Cementas verksamhet i Slite kunna fortsätta efter 2021.

Ansökan avser att på File Hajdar få utvidga området med ytterligare 53 hektar och bryta cirka 15 meter djupare än idag. I Västra brottet ansöker man om att kunna fortsätta bryta kalksten fram till cirka år 2025.

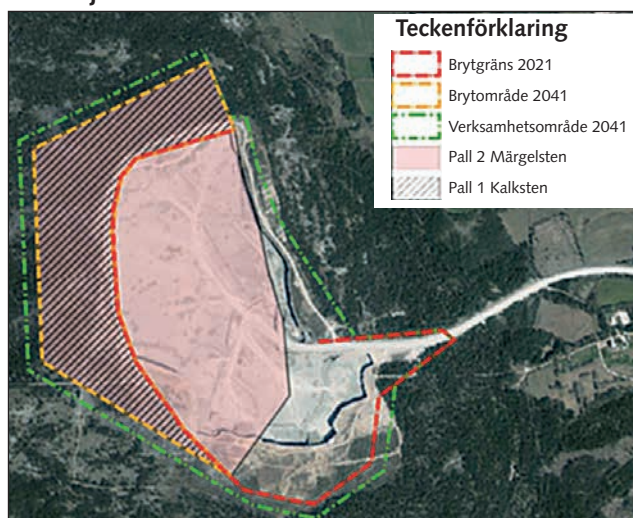
Cementproduktion är en långsiktig verksamhet sett till de investeringar och den produktionskapacitet som byggs upp. Det är viktigt att veta att råmaterialtillgången är säkrad.

Det finns framförallt tre skäl till att Cementa vill fortsätta bryta kalksten just i Slite:

- Avståndet mellan fabrik och kalkstenstäkt är kort. Korta transportvägar för frakt av kalksten är nödvändigt av både miljömässiga och ekonomiska skäl.
- Täkten har redan en etablerad infrastruktur på plats. Fabriken ligger nära en hamn, vilket möjliggör miljöeffektiva in- och uttransporter av bränslen och produkter. Det svenska samhällsbygget kan därmed försörjas med cement på ett miljömässigt bra sätt.
- Området är särskilt lämpligt för cementproduktion tack vare stenens goda kvalitet.

För att verka långsiktigt krävs även att klimatbelastningen från tillverkningen av cement reduceras avsevärt. Cementa har sedan 2013 jobbat systematiskt med en nollvision för sina produkters klimatpåverkan. Det innebär exempelvis att fabriken i Slite ställer om sin energiförsörjning. 2025 beräknas nära allt kol vara utfasat ur produktionen och istället energiåtervinns olika restmaterial som samhället inte kan materialåtervinna.

File Hajdar

Västra brottet

Cementugnen i Slite drivs idag med allt större andel biobaserade bränslen för att minska klimatpåverkan från produktionen.

Västra brottet

Cementa i Slite kan bidra till Gotlands dricksvattenförsörjning

Vatten som resurs och biprodukt hos Cementa i Slite

Vid cementtillverkning är vatten både en viktig resurs som behövs för verksamheten och en värdefull biprodukt då grundvatten ansamlas i kalkbrotten och läns pumpas bort för att möjliggöra brytning.

För Cementas verksamhet i Slite behövs dricksvatten dels för alla anställdas och entreprenörers sanitära behov, men också för vissa av de industriella processer som är en del av cementproduktionen. Cementa har som en del av sitt hållbarhetsarbete arbetat aktivt med att minska användningen av dricksvatten och sedan 2016 har behovet minskat med drygt 30 procent eller cirka 15 000 m³ per år.

Förutom dricksvatten använder Cementa också vatten till primärt kylning och rökgasrening. Vatten för detta ändamål tar Cementa från ett eget ytvattenmagasin som försörjs med vatten som annars skulle ha runnit ut i Östersjön.

Det vatten som rinner in i kalkbrotten har hittills använts för att fylla utbrutna delar av tälkten, eller läns pumpats vidare ut i Östersjön. I detta finns en värdefull och ännu outnyttjad potential för att bidra till Gotlands dricksvattenförsörjning.

I stället för att låta detta vatten rinna ut i Östersjön kan det samlas upp för att renas till dricksvatten. I Cementas förnyade täktansökan för Slite har Cementa erbjudit Region Gotland att överta en av Cementas vattentäkter, Spillingsmagasinet, som årligen kan bidra med att öka tillgången på vatten med 300 000 m³. Cementa har vidare också erbjudit Region Gotland att bekosta uppförandet av ett vattenreningsverk i anslutning till vattentälkten vilket är en investering om tiotals miljoner kronor.

Den genomsnittliga årsförbrukningen av vatten per person i Sverige är 51 m³. Därmed kan 300 000 m³ sägas motsvara det årliga behovet för 10 procent av Gotlands 60 000 året-runtboende.

Spillingsmagasinet

Grundvattentillgång i Slite

Vattentillgången på Gotland är utmanande under somarmånaderna. Vissa områden har akut brist, medan andra områden har mer gynnsamma geologiska förutsättningar för att bilda och lagra grundvatten.

Cementas verksamhet har en påverkan på grundvattennivåerna i närområdet eftersom en blandning av grundvatten, ytvatten och regnvatten rinner in i täkterna. Denna vattenvolym pumpas bort för att möjliggöra verksamheten. Påverkan på grundvattennivåerna avtar med avståndet från täkterna.

Täkternas påverkan på grundvattennivåerna i området följer samma princip som när man pumpar vatten ur en brunn: när man pumpar sänks nivån i brunnen och vatten från närområdet rinner till som följd och skapar en sänkning av grundvattennivåerna.

Grundvattennivåerna regleras av balansen mellan tillförsel och uttag. I området runt File Hajdar påverkas grundvattennivåerna av en samverkan mellan Cementas kalkstenstäkt och uttaget ur kommunala samt privata brunnar.

Vattentillgång i kommunens vattentäkt i Slite

Cementa bryter kalksten ner till en nivå på 20 meter över havet på File Hajdar. Omsättningen av vatten är snabb på dessa höjder och lagringskapaciteten för grundvatten är mycket låg eftersom endast en begränsad mängd vatten ryms i kalksten. Det är främst under vintern som det finns vatten i den kalksten som Cementa bryter. Under sommartid håller kalkstenen mycket lite vatten till följd av varmare väderlek och mindre grundvattenbildning. Det här innebär att det främst är under vintertid som Cementa pumpar vatten från File Hajdar-täkten.

På större djup finns däremot ett antal vattenförande lager som är mer vattenförande än kalkstenen i övrigt. Dessa lager har en mycket långsammare vattenomsättning och fungerar som buffert under perioder när det inte sker någon grundvattenbildning. Dessa djupare lager håller grundvatten året runt.

De vattenförande lagren står till viss del i kontakt med kommunens vattentäkt som är belägen i en nord-sydlig krosszon strax öster om File Hajdar-täkten. Det är den nord-sydliga krosszonen som är vattentäktens huvudresurs, men vid låga grundvattennivåer i vattentäkten sker en tillrinning till vattentäkten från de vattenförande lagren i det djupare berget.

Det som begränsar grundvattenuttaget i vattentäkten är främst vattentillgången i krosszonen, som är beroende av nederbörd för påfyllning, och till viss del flödet från de djupare lagren.

I den förnyade täktansökan som Cementa lämnat in för Slite beräknas eventuella nya brytningar att på sikt (2041, dvs. vid slutet av det sökta bryttillståndet) få en viss negativ inverkan på vattennivåerna i den kommunala vattentäkten. Den negativa inverkan kan motverkas om kommunen minskar vattenuttaget med 8 000 m³ per år. Denna minskning är dock inte nödvändig. Brunnarna i vattentäkten kommer att fungera ändå, men vissa tekniska justeringar kommer behöva göras, till exempel att sänka intagsrören.

Ett eventuellt minskat uttag ur Slites kommunala vattentäkt kommer mer än väl kompenseras av att Cementa åtagit sig att upplåta Spillingsmagasinet som ytvattentäkt och bekosta ett vattenverk i anslutning till denna. Det kommer ge ett årligt tillskott på 300 000 m³ vatten. Region Gotland vill att vattenverket ska tas i drift så snart som möjligt även om påverkan på de kommunala brunnarna uppstår först i framtiden, vilket också Cementa är positiva till.²²⁾

²²⁾ <https://www.cementa.se/sv/cementa-svarar-pa-yttranden-kring-fortsatt-kalkstensbrytning-pa-gotland>

Cementas syn på vattentillgången i Slite och Visby

För att driva en långsiktig verksamhet krävs ett välmående samhälle. Tillgång till vatten är avgörande och Cementa känner ett stort ansvar att bidra till att vattensituationen på Gotland ska nå hållbara lösningar.

Det kommer ytterst vara domstolsväsendet som beslutar om Cementa får tillstånd till fortsatt och utökad brytning vid Slite i bergtäkterna File Hajdar och Västra brottet. Region Gotland är positiv till en utökad täktverksamhet och tillstyrker denna, förutsatt att det inte påverkar vattensituationen. Länsstyrelsen på Gotland vill däremot avslå ansökan då de menar att den planerade verksamheten försämrar möjligheterna till fortsatt grundvattenuttag i Slite och är en risk för Tingstäde träsk som vattentäkt.

För att bedöma påverkan på grundvatten har Cementa använt en grundvattenmodell som simulerar hur vattenförhållanden påverkas vid olika scenarier. Detta är ett vanligt förfarande vid beskrivning av framtida påverkan på vattenförhållanden från en verksamhet.

Expertmyndigheten SGU, Sveriges Geologiska Undersökning, är positiva till grundvattenmodellen. Den är uppbyggd utifrån kunskap om områdets geologi, provpumpningar, mätningar av hur mycket vatten som pumpats (länshållits) från täkterna och långa tids-serier sedan 60-talet av grundvattennivåer i kommunala brunnar och observationsbrunnar i området. De i modellen simulerade vattennivåerna har sedan kontrollerats mot uppmätta vattennivåer i oberoende punkter och detta har bekräftat modellens tillförlitlighet.²⁴⁾

Såsom beskrivits ovan är det vattentäkter som försörjer Slite och Visby som ligger inom det område som berörs av Cementas förnyade och utökade täktansökan. *De analyser som gjorts har kommit fram till att om en utökad verksamhet får inverkan på vattenförsörjningen, är den påverkan mycket liten. Minskningen i Slites kommunala vattentäkt kan som mest bli cirka 8 000 m³ när vi befinner oss vid 2041. Detta kompenseras mer än väl av det tillskott om 300 000 m³ vatten som Cementa tillför genom att överlåta Spillingsmagasinet till Region Gotland.* Detta vatten kommer att bidra till vattenförsörjningen i Lärbro/Slite, men också Valleviken om dess vattenförsörjning byggs samman med Lärbro/Slite.

Slutligen har Cementa också åtagit sig ett ansvar för att om så krävs, vidta nödvändiga åtgärder så att alla företag och privatpersoner med enskilda brunnar i området inte drabbas av vattenbrist till följd av Cementas utvidgade täktverksamhet.

De vetenskapliga studierna kring verksamhetens påverkan i kombination med ett omfattande program för att säkerställa och även förstärka dricksvattentillgången, innebär att Cementas verksamhet på Gotland kan fortsätta samtidigt som invånarna får en tryggare dricksvattensituation.

²⁴⁾ <https://www.cementa.se/sv/cementa-svarar-pa-ytranden-kring-fortsatt-kalkstensbrytning-pa-gotland>

Fakta angående Cementas ansökan om förnyat brytningstillstånd

- Cementa kommer kunna förstärka dricksvattenförsörjningen på Gotland genom att:
  - Cementa överläter Spillingsmagasinet till Region Gotland, vilket innebär ett årligt tillskott om 300 000 m³ vatten under de torra sommarmånaderna. Det motsvarar exempelvis den årliga vattenförbrukningen för 10 procent av Gotlands åretruntboende.
  - Cementa bekostar ett vattenreningsverk i anslutning till Spillingsmagasinet, som därefter överläts till Region Gotland.
- Ett förlängt och utökat brytningstillstånd kommer som mest att innebära att tillgången på grundvatten i de kommunala vattentäkterna i Slite minskar med 8 000 m³.
- Tingstade träsk kommer inte att avsänkas på grund av Cementas verksamhet.
- Expertmyndigheten Sveriges Geologiska Undersökning är positiva till de beräkningsmodeller som Cementa använt sig av.
- Cementa, som är Gotlands näst största privata arbetsgivare, har grundförutsättningar att vara kvar på Gotland under lång tid framöver om brytningstillståndet förnyas och utökas.
- Om Cementas verksamhet i Slite kan fortsätta, tryggas inhemsk försörjning av cement, som är ett nödvändigt byggmaterial för den svenska byggindustrin. Kan Cementas verksamhet i Slite fortsätta, innebär det också att arbetet med klimatförbättrande åtgärder i cementindustrin kan fortsätta.

Jon Hallgren

Miljöchef

Cementa AB

Skolgatan 6, Box 102

SE-624 22 Slite

Tel +46 (0)498-28 10 00

Direct +46 (0)498 28 10 55

jon.hallgren@cementa.se